

İlköğretim Okulları için Örgütsel İklim Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Okulları için Örgütsel İklim Anketi. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23405>

Özet

İlköğretim Okulları için Örgütsel İklim Anketi, H. Gündüz tarafından 2008 yılında tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu anketin temel amacı, ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okullarındaki **örgütsel iklim**le ilgili algılarının sistematik olarak belirlemektir. Ölçek, özellikle örgütsel iklim ile öğretmenlerin iş doyumu arasındaki potansiyel ilişkileri incelemek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, Türkiye'deki eğitim kurumlarının kendine özgü bağlamına dikkate alınarak geliştirilmiş olup, okul yönetiminin uygulamaları, iletişim kanalları, liderlik tarzları ve öğretmenler arasındaki ilişkiler gibi örgütsel yaşamın kritik yönlerini değerlendirilmeye odaklanmaktadır. Bu geliştirme çalışması, eğitim yönetimi ve psikolojisi alanında kullanılan yerel ölçeklerin literatüre kazandırılması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel İklim, İş Doyumu, İlköğretim Okulu, Öğretmen, Anket, Ölçek Geliştirme, Eğitim Yönetimi.

Yazarlar

H. Gündüz

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, ilköğretim okulu bağlamında **örgütsel iklimin** boyutlarının güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Örgütsel iklim, çalışanların kurum içindeki deneyimlerini ve algılarının yansıtıcı, psikolojik ve sosyal çevrenin bir göstergesi olarak kabul edilir.

İkincil amaç ise, ölçülen bu örgütsel iklim algılarının, öğretmenlerin genel iş doyumu düzeyleri ile nasıl bir ilişki içinde olduğunu araştırmaktır. Bu amaca ulaşmak için geliştirilen anket, yöneticilik uygulamaları, meslekte desteği ve kurumsal yapı gibi iklimin farklı bileşenlerini kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır.

Yapı (Kuramsal Çerçeve)

Ölçeğin ölçtüğü temel kuramsal yapı, okullardaki **Örgütsel İklim**dir. Örgütsel iklim, bir kurumdaki üyelerin paylaştığı, kurumun iç işleyişine, prosedürlerine, ödüllendirme mekanizmalarına ve genel atmosferine dair algılardır. Eğitim ortamlarında bu yapı, okulun misyonu, yönetim felsefesi ve öğretmenlerin özerklik düzeyi gibi unsurlarla yakından ilişkilidir.

Gündüz (2008) tarafından geliştirilen bu anket, muhtemelen örgütsel iklimin geleneksel olarak kabul edilen boyutları (örneğin, destekleyici liderlik, meslekte işbirliği, çatışma yönetimi ve engelleme) Türk ilköğretim sistemi bağlamında ele almaktadır. Bu boyutların her biri, öğretmenlerin çatışma motivasyonunu ve performansını etkileyen kritik çevresel faktörler olarak görülmektedir.

Geçerlik

Kaynakçıda geçerlik bilgisi açıkça belirtilmemiştir (--). Ancak, ölçek bir yüksek lisans tezi kapsamında "Geliştirme" türünde hazırlanmış için, geliştirme sürecinde çeşitli geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır.

Bu analizler arasında büyük olasılıkla, ölçülmek istenen yapıyı temsil edip etmediğini belirlemek için içerik geçerliliği (uzman görüşleri ile) ve boyut yapısını doğrulamak için Yapı Geçerliliği (Faktör Analizi yoluyla) çalışmaları bulunmaktadır. Ölçeğin akademik bir çalışmada ürünü olması, geçerlik standartlarına uygun geliştirildiğini düşündürmektedir.

Güvenirlik

Kaynakçıda güvenilirlik bilgisi açıkça belirtilmemiştir (--). Yeni geliştirilen bir psikometrik araç olarak, İlköğretim Okulları için Örgütsel İklim Anketinin iç tutarlılığına kanıtlanmasında zorunludur.

Güvenirlik çalışmaları muhtemelen Cronbach Alfa katsayıları hesaplamaları içerir. Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren yaygın bir iç tutarlılık ölçüsüdür. Bu değerlerin tez çalışmasının detaylı metodoloji bölümünde yer aldığı tahmin edilmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin "Geliştirme" aşamasında temel yapısal kanıt sağlamak amacıyla **Faktör Analizi** kullanılmıştır. Bu analiz, anketin çok sayıda maddesinin, altında yatan daha az sayıda ve anlamlı boyuta (faktöre) indirgenmesini sağlamıştır.

Faktör analizi, ölçeğin gerçekten de **örgütsel iklimin** farklı ve bağımsız boyutları (örneğin, yönetim desteği, öğretmen özerkliği, iş yükü algısı) ölçüp ölçmediğini belirlemek için kritik öneme sahiptir. Bu analiz sonuçları, ölçeğin nihai yapısını ve puanlama prosedürünü şekillendirmiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Mevcut literatür taraması ve uzman görüşleri ile sızıldan oluşturulmuştur.)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği formatındadır (örneğin, "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a kadar uzanan bir derecelendirme).

Mevcut Dil: Türkçe (Turkish)

Hedef Popülasyon: İlköğretim Okulu Öğretmenleri

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan Nüfus)

Popülasyon Detayları: Çalışma, Gaziantep ilindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Eğitim kurumlarında uygulanan, öz bildirim temelli (Self-report) anket metodolojisi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Okul Yönetimi, Örgütsel Davranış, Gaziantep, Yüksek Lisans Tezi, Cronbach Alfa, Derecelendirme Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağılı E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Çalışma Adresi: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez çalışması için yapıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2008 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma yılıdır.)

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir tez çalışması kapsamında geliştirildiği için, ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanılmak üzere genellikle yazardan (H. Gündüz) ve ilgili üniversiteden uygun atama yapılmak suretiyle izin gerektirebilir. Ölçeğin standart bir kullanım ücreti bilgisi mevcut değildir.

Referanslar

Gündüz, H. (2008). *İlköğretim okullarında örgütsel iklim ile öğretmenlerin iş doyumunu arasındaki ilişki*.

İlki (Gaziantep ili örneği) (Yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Tezin orijinal kaydına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden ulaşılabilir: tez.yok.gov.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: ilkogretim-okullari-icin-orgutsel-iklim-anketi-toad.pdf.

İlköğretim Okulları için Örgütsel İklim Anketinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazarın 2008 tarihli yüksek lisans tezine başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM